

۴۴ نگین های
زبان شناسی

ترجمه

جولین هاووس

منوچهر توانگر

ترجمه

جولین هاوس

استاد بازنشسته در حوزه زبان‌شناسی کاربردی

دانشگاه هامبورگ

ترجمه: منوچهر توانگر

عنوان و نام پدیدآور	: ترجمه / نوشته جولین هاووس: مترجم منوچهر توانگر.
مشخصات نشر	: تهران: نشر علمی، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	: ۲۰۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۴-۴۷۱-۷
وضعیت فهرست نویسی	: فیپا
یادداشت	: عنوان اصلی: Translation.
عنوان دیگر	: مقدمه‌ای بر مطالعات زبان و ترجمه.
موضوع	: ترجمه
موضوع	: Translating and Interpreting
شناسه افزوده	: توانگر، منوچهر، ۱۳۲۰-، مترجم
رده بندی کنگره	: P۳۰۶
رده بندی دیویی	: ۴۱۸/۰۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۷۳۹۲۷۷۸

خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری - پلاک ۱۰۳

تلفن: ۱۲ و ۵۱۱ و ۶۶۴۶۰۵۱۱ و ۶۶۴۶۳۰۷۲

www.elmipublications.com

ترجمه

جولین هاووس

ترجمه: منوچهر توانگر

چاپ اول: ۱۳۹۹

تیراژ: ۴۰۰ نسخه

لیتوگرافی: کوثر

چاپ: مهارت

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۴۰۴-۴۷۱-۷

مرکز پخش: خیابان انقلاب - خیابان ۱۲ فروردین - خیابان شهدای ژاندارمری - پلاک ۱۰۳

تلفن: ۱۲ و ۵۱۱ و ۶۶۴۶۰۵۱۱ و ۶۶۴۶۳۰۷۲

یادداشت ناشر

با تلاش مداوم و ستودنی نسل‌های پی در پی زبان‌شناسان ایران، آنچه در آغاز در قالب دانشی نوپا و وارداتی در علوم انسانی به کشورمان راه یافته بود، اکنون به علمی بومی و در خدمت زبان فارسی و زبان‌های ایران قرار گرفته است.

امروز دیگر بر تمامی متخصصانی که به نوعی با مطالعه‌ی زبان سروکار دارند، آشکار شده است که آگاهی از ابزارهای علمی چنین مطالعاتی، ضرورتی اجتناب‌ناپذیر به حساب می‌آید.

انتشارات علمی با بیش از صد و پنجاه سال خدمت در ساحت فرهنگ و نشر برای انتشار مجموعه‌ی وسیع از آرای برجسته‌ترین متخصصان این مرز و بوم به ویژه در حوزه مطالعات ادب فارسی، افتخار دارد مجموعه‌ی تازه‌ی خود را با نام «نگین‌های زبان‌شناسی» در اختیار تازه‌آشنایان با زبان‌شناسی و نیز متخصصان این حوزه قرار دهد.

این مجموعه، شامل ترجمه و تالیف نوشته‌هایی است که به همت یاران «علمی» در اختیار علاقمندان قرار خواهد گرفت.

محمدعلی علمی

کتاب‌هایی که در این مجموعه منتشر شده است

- آنتونی کائی: معنی‌شناسی
ه. ج. ویدوسون: تحلیل کلام
گای لوک: زبان‌شناسی کاربردی
راد ایس: اکتساب زبان دوم
کلر کرامش: زبان و فرهنگ
تیم مک نمارا: آزمون زبان
پیتر روچ: آواشناسی
هربرت شیندل: زبان‌شناسی تاریخی
توماس اسکول: روانشناسی زبان
برنارد اسپلسکی: جامعه‌شناسی زبان
مایکل سوان: دستور زبان
پیتر وردونک: سبک‌شناسی
ه. ج. ویدوسون: زیانشناسی
جورج یول: کاربردشناسی

مندرجات

- پیشگفتار ۱۱
- پیشگفتار مؤلف ۱۷
- بخش ۱: نگاه کلی ۱۹
۱. ترجمه چیست؟ ۲۱
- ماهیت ترجمه ۲۱
- انواع ترجمه ۲۲
- تعریف ترجمه ۲۳
- ترجمه کتبی و شفاهی ۲۹
- ترجمه انسانی و ترجمه ابزاری ۳۱
- ترجمه به عنوان ارتباط بین فرهنگ‌ها ۳۴
- خلاصه مطالب ۳۶
۲. پاره‌ای نگرش‌ها درباره‌ی ترجمه ۳۷
- تمرکز بر روی متن اصلی ۳۷
- تمرکز بر روی فرآیند تفسیر ۴۳
- تمرکز بر روی تفاسیر گوناگون: فرهنگی، عقیدتی، ادبی ۴۵
- نامرتبط بودن متن اصلی و بازسازی آن ۴۶
- تمرکز بر روی هدف یک ترجمه ۵۲

- ۵۳..... خلاصه مطالب
- ۵۵..... ۳. برابری در ترجمه
- ۵۵..... انواع گوناگون برابری
- ۶۰..... جدل بر سر مفهوم برابری
- ۶۱..... یک چهارچوب تحلیلی جهت تعیین برابری
- ۶۴..... ترجمه آشکار و ترجمه پنهان
- ۶۷..... مفهوم و نقش یک صافی فرهنگی
- ۶۸..... محدودیت‌های برابری؟
- ۷۲..... خلاصه مطالب
- ۷۵..... ۴. نظرات موجود در زمینه ارزیابی ترجمه
- ۷۵..... نظرات برداشتی و فردی
- ۷۷..... نظرات رفتاری پاسخ مینا
- ۸۰..... نظرات مرتبط با متن هدف
- ۸۶..... نظرات مبتنی بر مقایسه متون اصلی و ترجمه آنها
- ۸۸..... تحلیل متن اصلی
- ۹۰..... مقایسه متن اصلی و ترجمه آن
- ۹۳..... تحلیل زبانی در تقابل با قضاوت اجتماعی
- ۹۵..... خلاصه مطالب
- ۹۷..... ۵. کاربردهای آموزشی ترجمه
- ۹۸..... استدلال‌های موجود در رد ترجمه
- ۱۰۱..... استدلال‌های موجود در دفاع از ترجمه
- ۱۰۹..... خلاصه مطالب
- ۱۱۳..... ۶. مسائل رایج
- ۱۱۳..... ترجمه به عنوان ارتباط بین فرهنگی
- ۱۱۸..... ماهیت فرآیند ترجمه
- ۱۲۱..... مطالعات پیکرهای در ترجمه
- ۱۲۵..... ترجمه و روند جهانی شدن

بخش ۲: مطالب خواندنی در زمینه ترجمه	۱۳۱
بخش ۳: ارجاعات	۱۶۹
بخش ۴: واژه‌نامه	۱۸۹
مراتب قدردانی	۱۹۹

پیش‌گفتار

هدف

چه توجیهی جهت نشر یک مجموعه از کتاب‌های مقدماتی در زمینه زبان وجود دارد؟ با در نظر گرفتن تمامی موارد، هم‌اکنون زبان‌شناسی از نظر داشتن متون مقدماتی دارای وضعیت مطلوبی است به این معنی که متون مذکور روشنگری‌ها و توضیحاتی جامع، متقن و عالی بدست می‌دهند. اما بطور کلی می‌توان گفت که علی‌رغم این وضعیت، ماهیت چنین متونی دانشگاهی بوده و به همین دلیل مقدمه‌ای مبسوط در مورد علم زبان‌شناسی بدست می‌دهند که مطول و فنی بوده و با در نظر گرفتن هدفشان می‌توان گفت به طرز شایسته‌ای چنین هستند اما برای نوآموز جنبه هیئت‌زا دارند. علاوه بر این مطلب نیازی وجود دارد که یک مقدمه کلی و تدریجی در مورد زبان ارائه شود یعنی متونی انتقالی که فهم افراد از مفاهیم پیچیده را سهل و آسان نمایند. لذا هدف از ارائه این مجموعه از مقدمات برآوردن این نیاز می‌باشد.

بنابراین هدف این مجموعه این نیست که جانشین درآمدهایی بر زبان‌شناسی گردد که جهت‌گیری علمی آن‌ها بیشتر است بلکه غرض آن این است که مکمل آن‌ها باشد یعنی زمینه مفهومی آن‌ها را فراهم آورد. در این رابطه مجموعه مذکور مبتنی بر این اعتقاد است که تهیه یک نقشه کلی از گستره مورد بحث قبل از

پرداختن به ویژگی‌های خاص آن در مقیاس کوچک‌تر یک امتیاز است. زیرا چنین نقشه‌ای یک بافت کلی بدست می‌دهد که با مراجعه به آن جزئیات معنی‌دار می‌گردند. چرا که بعضی اوقات وضعیتی پیش می‌آید که در آن دانشجویان را با جزئیاتی آشنا می‌کنند که مشخص نمی‌گردد جزئیات چه چیزی هستند.

البته مبرهن است که شناخت کلی از مفاهیم کافی نبوده بلکه بایستی بررسی دقیق‌تری انجام گیرد اما به همان میزان بررسی دقیق می‌تواند محدودنگر و بی‌معنا باشد مگر اینکه در رابطه با یک نگرش گسترده‌تر قرار گیرد. در واقع امر می‌توان گفت که پیش شرط یک بررسی ویژه‌تر آگاهی از این مطلب است که به طور کلی جزئیات در مورد چیست. لذا طرح این مجموعه این است که نگرشی در مقیاسی بزرگ از زمینه‌های مختلف بررسی زبان بدست دهد. با این ویژگی مجموعه مورد بحث می‌تواند به‌عنوان درآمدی (و پیش شرطی) بر بررسی‌های ویژه‌تر و تخصصی‌تری که دانشجویان زبان‌شناسی بایستی متقبل گردند عمل نماید.

اما هدف از تهیه مجموعه مذکور صرفاً کمک به چنین دانشجویانی نبوده بلکه افراد بسیاری هستند که به زبان علاقه دارند بدون آنکه از بُعد علمی درگیر زبان-شناسی بطور خاص باشند. چنین افرادی ممکن است اهمیت فهم زبان را در رسیدن به روش‌های بررسی خود و یا برای دستیابی به اهداف عملی خویش و یا صرفاً به خاطر آگاهی یافتن از امری که در زندگی روزمره آن‌ها نمود اساسی دارد بدانند. اگر زبان‌شناسی مطالب روشن‌گر و مرتبطی درباره زبان دارد که مطرح می‌نماید این امر محتملاً نبایستی بصورت یک کشف انحصارطلبانه باشد بلکه باید در دسترس افرادی غیر از زبان‌شناسان نیز قرار گیرد.

طرح

کتاب‌هایی که در این مجموعه قرار دارند تماماً بر اساس یک الگوی بنیادی واحد تهیه شده‌اند. این کتاب‌ها دارای چهار قسمت هستند که شامل بررسی مطالب، مواد خواندنی، ارجاعات و واژه نامه می‌گردد.

نگاه کلی

این قسمت یک بررسی اجمالی از ویژگی‌های اصلی متعلق به یک حوزه خاصی از مطالعه زبان را بدست می‌دهد که شامل محدوده و اصول بررسی، دغدغه‌های بنیادی و مفاهیم اصلی می‌گردد. این موارد به روش‌هایی بیان و توضیح داده می‌شوند که هدفشان هرچه بیشتر قابل دسترسی کردن آن‌ها برای افرادی است که از موضوع مورد بحث هیچگونه دانش و یا تبحر قبلی ندارند. این بررسی به نحوی نگاشته شده است که قابل خواندن بوده و ارجاعات فاضل‌مآبانه رایج مانعی بر راه خواننده ایجاد نمی‌کنند و از این نظر یک بررسی ساده بوده اما ساده‌لوحانه نیست. نبود تخصص علمی در خواننده دلالت تلویحی بر عدم توانایی در فهم و یا ارزیابی مفاهیم ندارد چرا که جهل به معنی نبود علم است و نه فقدان هوش. بر این اساس هدف بررسی حاضر این است که محرک باشد بدین معنی که یک نقشه از موضوع مورد بحث را به طریقی ترسیم کند که تفکر را تحریک نماید و دعوت به شرکت متقدانه در بررسی اندیشه‌ها کند. این نوع نقشه‌برداری البته خطرهای خود را دارا می‌باشد بدین مفهوم که انتخاب آنچه حائز اهمیت است و نیز نحوه ارائه کردن آن مطلوب همگان، و به ویژه پاره‌ای از آنان که در درون نظام زبان‌شناسی قرار دارند، نخواهد بود. اما بررسی‌های مورد نظر با پایبندی بر این اعتقاد نوشته شده‌اند که اگر قرار است زبان‌شناسی برای افرادی که در دنیایی وسیع‌تر هستند ربط پیدا کند بایستی از یک سو گزینه‌ی دیگری در مقابل یک توضیح علمی / تخصصی وجود داشته باشد و از سوی دیگر راهنمایی که برای همگان قابل فهم باشد به وجود آید.

مطالب خواندنی

بعضی از افراد به خواندن و شاید بازخواندن بررسی اجمالی مطالب قانع خواهند بود در حالیکه برخی دیگر از خوانندگان علاقمند به دنبال کردن موضوع هستند و لذا از بخش بررسی به عنوان مقدمه ای برای مطالعه مفصل‌تر استفاده می‌کنند. بخش مطالب خواندنی این انتقال ضروری را به‌وجود می‌آورد چرا که در

اینجا متونی که از مواد خواندنی تخصصی استخراج شده‌اند در اختیار خواننده قرار داده می‌شوند. هدف این متون خواندنی از بخش بررسی کاملاً متفاوت است زیرا متون مذکور این نقش را ایفا می‌کنند که خواننده بر روی جنبه‌های خاصی از آنچه گفته می‌شود و نیز چگونگی بیان آن‌ها تمرکز می‌نماید. جهت پیشبرد این مقصد سؤالاتی در اختیار خواننده چنین متونی قرار می‌گیرد که هدف آن‌ها جلب توجه وی به نکاتی در هر متن است و این که چگونه نکات مذکور بین متون قابل مقایسه هستند و نیز این که چگونه به مسائلی که در بخش بررسی مورد بحث قرار گرفته‌اند می‌پردازند. غرض از این روند این است که خوانندگان یک آشنایی مقدماتی با اصطلاحات تخصصی متون زبان‌شناسی که ممکن است به سهولت در دسترس آن‌ها قرار نداشته باشند پیدا کنند و نیز ترغیب شوند که متون را با دید انتقادی دقیق بخوانند.

ارجاعات

یکی از راه‌های دسترسی به مطالعه دقیق‌تر در این کتاب بخش مطالب خواندنی آن است. طریق دیگر دستیابی، وجود ارجاعات همراه با یادداشت‌ها می‌باشد که در سومین بخش هر کتاب آمده است. در این بخش گزیده‌ای از آثار (کتاب و مقالات) وجود دارد که هدف آن مطالعه بیشتر مطالب است و تفسیرهایی که همراه این آثار آمده‌اند نشان می‌دهند که چگونه این‌ها با دقت بیشتری به طرح مباحثی می‌پردازند که قبلاً در فصول مختلف بخش مورد بحث قرار گرفته‌اند.

واژه نامه

پاره‌ای از عبارات مندرج در بخش بررسی به صورت برجسته ظاهر می‌شوند که اینها عباراتی هستند که به معنی ویژه و تخصصی خود در علم زبان‌شناسی مورد استفاده واقع می‌شوند و ضمن بحث معانی آن‌ها روشن می‌گردد اما در واژه-نامه آخر هر کتاب نیز توضیح داده می‌شوند. علاوه بر این، واژه‌نامه به بخش

بررسی ارجاع داده شده و لذا بطور همزمان نقش فهرست را نیز ایفا می‌نماید. این وضعیت به خوانندگان توانایی می‌بخشد که محل یک واژه و یا عبارت خاص را مشخص کرده و به معنای آن در یک بحث کلی‌تر دست یابند و عملاً از بخش بررسی به عنوان یک مرجع سود ببرند.

کاربرد

مجموعه‌های مورد بحث به نحوی طراحی شده‌اند که از نظر کاربردی دارای انعطاف باشند. در اینجا هر عنوانی جدا و خودکفا می‌باشد و عناوین تنها از نظر شکل بنیادی باهم اشتراک دارند. چهار بخش این شکل همانگونه که در اینجا توصیف شده‌اند می‌توانند برحسب نیازها و یا علاقمندی‌های خوانندگان مختلف مورد استفاده قرار گیرند و یا با هم ترکیب شوند. پاره‌ای افراد ممکن است به بخش بررسی و واژه‌نامه بسنده کرده و مایل نباشند که ارجاعات پیشنهادی را دنبال نمایند. بعضی افراد ممکن است تمایلی نداشته باشند که جرأت بخرج داده و وارد فضای مطالب خواندنی شوند. علاوه براین، بخش بررسی و مرور را می‌توان به عنوان مطلبی خواندنی به حساب آورد که مناسب گذراندن دوره‌ای در زبان-شناسی کاربردی و یا آموزش معلمین است. بطور خلاصه مفهوم یک مقدمه برای افراد مختلف معنای متفاوتی دارد اما در تمامی موارد هدف این است که آن‌ها به دانش تخصصی دست یابند و یک نوع آگاهی نسبت به اهمیت آن در ایشان تحریض شود.

پیش‌گفتار مؤلف

نگرش من در مورد ترجمه طی بیش از چهل سال شکل گرفته است. من در ابتدا دیپلم خود را در رشته ترجمه از دانشگاه هایدلبرگ آلمان کسب کرده و سپس قبل از آنکه مراحل بعدی را طی کرده و به جنبه‌های نظری‌تر آن در دانشگاه‌های تورنتو، بوخوم و هامبورگ پردازم، در سمت مترجم و مفسر برای یک شرکت بین‌المللی در فرانکفورت مشغول فعالیت شدم. در جریان این تحولات من به نحو ویژه مدیون تشویق‌هایی هستم که از جانب آقای دیوید (ه) استرن دریافت نمودم. وی در شناخت زودهنگام اهمیت ترجمه به عنوان یک حوزه علمی پیشگام بود و این آزادی عمل را به من بخشید که نظرات خود را در مورد ترجمه گسترش دهم و این وضعیت درست در زمانی رخ داد که افراد به ندرت تصور می‌کردند که این عمل ارزشمند باشد.

البته از آن زمان تاکنون حوزه مطالعات ترجمه دستخوش گسترش عظیمی بوده است بدین معنی که اکنون برنامه‌های آموزشی بی‌شماری وجود دارند که شرکت‌کنندگان در آن مدرک دریافت می‌نمایند و نیز انجمن‌های حرفه‌ای ملی و بین‌المللی، مجلات، و ناشران متخصص در این زمین فعالیت دارند. بر این اساس، تصمیم هنری ویدوسون مبنی بر اینکه کتابی مربوط به ترجمه در این مجموعه مقدماتی در زمینه حوزه‌های اصلی مطالعاتی بگنجانند امری شایسته است. همانند

دیگر نویسندگان در این مجموعه، من نگارش کتاب حاضر را بسیار مشکل‌تر از آنچه انتظار داشتم یافتم و نیز از آنچه تصور کرده بودم بیشتر به طول انجامید. اگر به خاطر تلاش‌های هنری ویدوسون نبود نوشتن این کتاب حتی طولانی‌تر می‌شد. لذا من بسیار مدیون صبر و محبت وی در تمامی مدت تکمیل شدن کتاب حاضر هستم و نیز از پافشاری او در اینکه مطالب پیچیده در قالب نثری ارائه گردد که به سهولت قابل فهم باشد بسیار سپاسگزارم.

من همچنین مایل هستم که از کریستینا وایت کراس به خاطر انتقادات مفید وی در مرحله نهایی نگارش دستنویس خود و نیز از آندریا بیسکار، روبرت بودن، و گرین الیست به دلیل خواندن و صورت رسمی بخشیدن به دستنویس مورد بحث تشکر نمایم.

من این کتاب را به ویلیس ادموندسن اهدا می‌نمایم. تیزی اندیشه، درستکاری، و انتقاد همواره شدید اما همیشه سازنده وی از تمامی فعالیت‌های من در زمینه ترجمه بسیار ارزشمند بوده‌اند. من خواستار این هستم که به خاطر کلیه این موارد و هر امر دیگری از نامبرده سپاسگزاری کنم.

بخش ۱

نگاه کلی

ترجمه چیست؟

ماهیت ترجمه

ترجمه عبارت از این است که متن دیگری را جایگزین متن اصلی نماییم. بر اساس این تعریف ترجمه به عنوان نوعی جانشین فرودست برای متن واقعی تلقی شده است و آن را به پشت یک قالی و یا بوسه زدن از پشت یک دستمال تشبیه کرده‌اند. اما با نگرشی مثبت‌تر می‌توان آن را به عنوان پدیده‌ای تلقی نمود که دسترسی ما را ولو از طریق دست دوم به عقاید و تجربیاتی فراهم می‌آورد که در غیر این صورت در زبانی ناشناخته دور از دسترسی ما قرار می‌گرفت.

بر این اساس اگرچه ترجمه را می‌توان به عنوان نوعی محدودسازی در نظر گرفت اما در عین حال این نقش متضاد را نیز دارا است که بر محدودیت‌هایی که زبان‌های خاص به گویندگان خود تحمیل می‌نمایند فائق می‌آید. لذا به جای تشبیه آن به فعالیت‌های محدودی نظیر بوسه زدن بهداشتی و یا پشت و رو پهن کردن یک قالی، می‌توان آن را شبیه ساختن پل‌ها و یا گسترش افق‌ها دانست یعنی استعاره‌هایی که اشاره به نقش مثبت و توانایی بخش ترجمه دارند. به این معنا، ترجمه می‌تواند به عنوان یک خدمت دیده شود یعنی اینکه نیازی را برآورده می‌سازد که بر اساس آن

انسان‌ها ناچار هستند از جهانی که زبان خاص خودشان آن‌ها را در آن محدود می‌نماید فراتر روند. با در نظر گرفتن این وضعیت، ترجمه واسطه‌ای بین زبان‌ها، اجتماعات و ادبیات فراهم می‌آورد و از طریق ترجمه‌هاست که غلبه بر موانع زبانی و فرهنگی صورت می‌گیرد.

ترجمه بنا بر ماهیت خود دستیابی به چیزی و یا پیامی را فراهم می‌آورد که از قبل موجود است و بنابراین همواره یک ارتباط ثانوی می‌باشد. در شرایط معمولی یک رویداد ارتباطی تنها یک‌بار اتفاق می‌افتد اما در ترجمه رخدادهای ارتباطی برای افرادی تکرار می‌شوند که در ابتدا از شرکت در آن‌ها و یا درک آن‌ها بازداشته شده‌اند.

انواع ترجمه

ترجمه فرآیندی است که از طریق آن متنی که به عنوان متن هدف شناخته می‌شود جایگزین متن دیگری می‌گردد که به متن منبع معروف است. این فرآیند معمولاً یک ترجمه بین‌زبانی است بدین معنی که پیام موجود در متن زبان منبع به عنوان یک متن هدف در زبانی متفاوت بدل می‌گردد که تا اینجا ارجاع ما به ترجمه به همین معنی بوده است. اما فرآیند مورد بحث جهت ارجاع به ترجمه درون‌زبانی نیز مورد استفاده واقع می‌شود یعنی فرآیندی که توسط آن متنی در یک گونه زبانی به صورت متن دیگری در همان گونه بازنویسی می‌گردد. چنین وضعیتی وقتی پیش می‌آید که در آن پیام یک متن که مثلاً به زبان انگلیسی باستان است مجدداً به صورت متنی به زبان انگلیسی جدید (معاصر) برگردانده می‌شود و یا یک متن در یک لهجه و یا سبک به شکل دیگری بازنویسی می‌گردد. هم‌چنین می‌توان از 'ترجمه‌ای' سخن به میان آورد که در آن فرآیند جایگزینی مستلزم وجود زبان دیگری نیست بلکه با یک روش بیان غیرزبانی و یا به عبارت دیگر با یک نظام نشانه‌ای متفاوت سروکار داریم. به این معنی می‌توانیم به عنوان مثال بگویم که یک شعر به صورت یک رقص و یا یک تصویر و یا اینکه یک

داستان به شکل یک اپرا و یا یک فیلم ترجمه می‌شود. چنین تبدیل صورت‌هایی مثال‌هایی از ترجمه بین‌نشانه‌ای هستند.

آنچه تمامی این سه فرآیند در آن مشترک هستند این است که متضمن جانشین کردن صورت یک پیام و یا واحد معناداری از زبانی به زبان دیگر هستند. واژه 'ترجمه' همچنین گاهی برای توصیف فعالیت‌های زبانی نظیر خلاصه-سازی و یا بیان مطلبی به صورت دیگر مورد استفاده قرار می‌گیرد اما چنین فعالیت‌هایی اگرچه به ترجمه شباهت دارند به این معنی که پیامی را جانشین پیام دیگری که از قبل وجود دارد می‌نمایند، مع الوصف تفاوت آن‌ها در این است که هدف از طراحی آن‌ها تولید مجدد یک متن اصلی به طور کامل نبوده بلکه تقلیل دادن آن به اجزای سازنده آن است و یا اینکه آن را برای گروه‌های مختلف مردم که دارای نیازها و انتظارات متفاوت هستند تعدیل نمایند. در این کتاب ما با ترجمه به معنی بسیار رایج آن سروکار خواهیم داشت یعنی با فرآیندی که براساس آن بین دو زبان متنی جانشین متن دیگری می‌گردد.

تعریف ترجمه

ترجمه عبارت از فرآیندی است که از طریق آن متنی در یک زبان جایگزین متنی در زبان دیگر می‌شود.

اکنون ما نیازمند این هستیم که با دقت بیشتری به آنچه فرآیند مذکور متضمن آن است نگاه کنیم. در آغاز بایستی خاطر نشان شویم که هرگونه ارجاع به یک متن این مطلب را روشن می‌گرداند که ما با کاربردهای ارتباطی خاصی سروکار داریم و نه با صرف صورت‌های زبانی. دلیل این امر این است که یک متن هیچگاه صرفاً مجموعه‌ای از قسمت‌های سازنده خود نیست و هنگامی که واژه‌ها در امر ارتباط در جملات بکار گرفته می‌شوند با یکدیگر ترکیب می‌گردند تا به روش-های مختلف 'خلق معنی نمایند'. همچنین در ترجمه متن به عنوان یک کل و نه به صورت اجزاء سازنده آن جانشین‌سازی می‌گردد یعنی اینکه ما یک واژه و یا یک جمله جدا را جانشین یک واژه و یا یک جمله‌ی جدای دیگر نمی‌نماییم. در

این مورد، ترجمه با رابطه موجود بین متون به عنوان کاربردهای واقعی زبان سروکار دارد و کاملاً متفاوت از فعالیتی نظیر تحلیل تقابلی است که به ارتباط دادن دو زبان به عنوان نظام‌های مجرد می‌پردازد. ما می‌توانیم این تفاوت هدف را با نقل فشرده کوتاهی که از شرح زندگی ریچارد فین من فیزیک‌دان معروف به قلم خودش برگرفته شده و تحت عنوان آقای فین من، شما مطمئناً دارید شوخی می‌کنید! آمده است نشان دهیم و نیز همراه با آن ترجمه آلمانی آن را ارائه نمایم (شرح زندگی فین من در سال ۱۹۸۵ توسط شرکت موسوم به کتاب‌های بن تم منتشر گردید).

Original

In any thinking process there are moments when everything is going good and you've got wonderful ideas. Teaching is an interruption, and so it's the greatest pain in the neck in the world. And then there are longer periods of time when not much is coming to you. You're not getting any ideas, and if you're doing nothing at all, it drives you nuts!

ترجمه

(در هر فرآیند فکری لحظاتی وجود دارند که همه‌چیز به خوبی پیش می‌رود و شما صاحب اندیشه‌های اعجاب‌انگیزی هستید. تدریس نوعی دخالت است و به همین دلیل آزاردهنده‌ترین مطلب می‌باشد و نیز دوران طولانی‌تری از زمان وجود دارند که موضوع چندانی به ذهن شما نمی‌رسد یعنی شما سرگرم بدست-آوردن هیچ اندیشه‌ای نیستید و اگر شما اصلاً در حال انجام کاری نمی‌باشید این وضعیت شما را دیوانه می‌کند.)

Translation

Bei jeder geistigen Arbeit gibt es Momente, in denen alles gut läuft und man tolle Einfälle hat. Unterrichten zu müssen, bedeutet eine Unterbrechung, und deshalb ist das die grösste Geduldsprobe, die man sich vorstellen kann. Und dann gibt es

die längeren Phasen, in denen einem nicht viel kommt. Man hat keine Einfälle, und wenn man nichts zu tun hat, macht einen das wahnsinnig!

ترجمه

"در هر فعالیت ذهنی لحظاتی وجود دارند که در آن‌ها همه چیز به روانی حرکت می‌کند و فرد اندیشه‌هایی عالی دارد. اجبار به تدریس یک دخالت است و لذا بزرگترین آزمایش صبری می‌باشد که انسان می‌تواند تصور نماید. و سپس مراحل طولانی‌تری هستند که در آن‌ها چیزی عاید فرد نمی‌گردد. در اینجا فرد هیچ اندیشه‌ای ندارد و هنگامی که وی کاری برای انجام دادن نداشته باشد این وضعیت او را به جنون می‌کشد!"

Gloss

In any intellectual work there are moments in which everything runs well and one has super ideas. To have to teach means an interruption, and therefore it is the greatest test of patience which one can imagine. And then there are longer phases in which not much comes to one. One does not have ideas, and when one does not have anything to do, that makes one mad!

شرح

"در هر کار ذهنی لحظاتی وجود دارند که در آن‌ها همه چیز به خوبی روان است و فرد اندیشه‌های عالی دارد. اجبار داشتن به تدریس یک دخالت است و لذا بزرگترین آزمایش صبری می‌باشد که انسان می‌تواند تصور کند. و سپس مراحل طولانی‌تری هستند که در آن‌ها چندان چیزی عاید فرد نمی‌گردد. در این جا فرد هیچ اندیشه‌ای ندارد و هنگامی که وی هیچگونه کاری برای انجام دادن نداشته باشد، این وضعیت او را دیوانه می‌سازد!"

در این قطعه و در تمامی این کتاب شروحنی برای متون غیرانگلیسی تهیه شده‌اند. یک شرح خود نوعی ترجمه است و شروحنی که در کتاب حاضر دیده می‌شوند دو نوع هدف را برآورده می‌سازند. ابتدا اینکه آن‌ها به خواننده‌ای که مهارت او در زبان مورد بحث اندک و یا هیچ می‌باشد نشانی از محتوای معنایی